UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifideliu[m]

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

Qu[and]o inuidia occultat se sub triplici specie virtutu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

Visual Library

na eſt. ergo deberet gaudere de bono et
nō de malo. ꝫ hoc accidit q2 malicia eſt
quodāmodo eis in naturā cōuerſa. ⁊ iō
de malicia gaudent inuidi Inuidi vidē
tur peiores porcis. porcus em̄ porco q̄
occiditur compatit̄. ꝫ inuidi oppoſitum
faciūt. ¶ Quarta filia eſt triſticia in pſ/
peris primi. ⁊ hoc vtiqꝫ malū eſt. ⁊ talis
eſt infeliciſſimus hoīm. qđ ptꝫ ex hoc ꝙ
inuidus excecat̄ vbi deberet illuminari
Job. v. Per diē incurrēt tenebras Gre
gori⁹. Mens inuidi cū de alieno bono
affligit̄ de radio lucis excecat̄. Inuidi
adeo ſunt infelices ꝙ ipi amittunt q̄cq̄d
alij lucrant̄. q2 ipſi de ſanitate alioꝝ infir
mant̄. ⁊ de vita moriunt̄. Sicut deū di
ligentibꝫ oīa coopantur in bonū. ita ecō
uerſo īuidis oīa coopantur in malū que
audiūt vel vidēt. q2 ſi bona vł pſpa ꝯti
gāt tūc affligūt̄ ꝓpterea. ſi aūt mala ⁊ tri
ſtia tūc letant̄. ⁊ hoc ſp cedit eis in peri/
culū. vn̄ Seneca. Utinā inuidi in omi
bus ciuitatibus aures ⁊ oculos habe/
rent: vt de ſingulis pſperitatibꝫ homi/
num torquerētur. ¶ Quinta filia inui/
die eſt detractio. Qualiter aūt detractio
deteſtāda eſt. ⁊ quot modis fiat detrac
tio. ⁊ de his q̄ libēter audiunt detractio
nem: hoc totum habetur in quinto pre
cepto. P. ⁊. M. G

Seq̄tur quarto videre quō inui/
dia occultat ſe ſub triplici ſpecie
virtutū. ¶ Primo ſub falſa ſpē
zeli ⁊ rectitudinis. ⁊ hoc maxīe cōtingit
in illis q̄ ſe dicunt odire vicia hoīm. ⁊ cū
ſe diligēter reſumerent inuenirēt ſe non
odiſſe vicia ꝫ naturā. Et inde eſt ꝙ iſti
etiā frequēter dicūt ſolū ſe repḣendē vi
cia alioꝝ ex zelo rectitudinis. cū tamen
hoc plerū ꝙ faciant ex fomite odij. q2 in/
uident alijs ex hoc ꝙ ſibi parificant̄ vel
ꝙ ipos excellant in his q̄bus ſingularit̄
appetūt apparere. Et iſta occultatio ſm
Grego. eſt nimis piculoſa. q2 vt ipē di/
cit eſt difficił ad cognoſcendū ⁊ etiaꝫ ad
repellendum. Nā vt ibidē dicit Greg⁹

xxxij. li. morał. Error dū virtus credit̄
difficile emendat̄. q2 ſepe dū homo cre/
dit ſe exercere ꝟtutis actum: exercet po/
tius vicioſum. Et exinde vlterius ꝯtin
git ꝙ homo quādoqꝫ ſuos ꝓprios defe
ctus defendit ⁊ occultat ſub ſpē virtutꝭ
aut amoris aut exercitij ꝟtuoſi. Reme/
diū cōtra pōt eſſe illud. Nam q̄ ſcire de
ſiderat an ipm̄ hoīem vel potius ipſius
viciū odiat. hoc ex eo ſcire poterit. ꝙ ho
mo ſeipm̄ pſcrutetur ⁊ diligenter atten/
dat. vtrū ſincero corde ⁊ dulciter ad illū
afficiat̄ cuius viciū pſeq̄tur. Et ſi inue/
nit ꝙ illū hoīem dulci corde amplectit̄.
ſignū eſt ꝙ ſolū ipſius viciū deteſtatur.
vn̄ Grego. in morał. Affect⁹ interne di/
lectōis excludit amaritudinem odioſi li
uoris. Si erga illū aliquaꝫ amaritudi/
nem ſui cordis depḣendit: nouerit ſe nō
ipm̄ viciū ꝫ naturā ſub ſpē virtutis de/
teſtari. Et huius inuidie Greg⁹ triplex
ſignū oſtendit. Primū eſt ꝙ facies hoīs
ex eo palleſcit qn̄ ipm̄ cui inuidet intuet̄
Scōm ꝙ oculos ſuos depmit nec ipm̄
delectabilr̄ valet intueri. Tertiū ſignum
ꝙ ſepe mēs hoīs p inuidiam tantū ama
ricatur ꝙ pre interna amaritudine den/
tes q̄dam ꝯpreſſione ſtrident. ⁊ mēbra
exteriora frigeſcunt. Item ſcōm reme/
dium ꝯtra hoc eſt ꝙ hō diſcretiōis ocu/
lo dulciter penſet ꝙ pſperitas proximi
ſuī bona ſua in nullo diminuit. Et ideo
ſibi ꝯgaudere debet de bonis ſibi diui/
nitus ꝯceſſis: nec de ipſis bonis liuoris
aculeo ſauciari. Greg⁹. Diminutio liuo
ris eſt affectus interne dulcedinis Se
cūdo īuidia ſe occultat ſub falſa affectōe
fraterne charitatis. et maxime apparet
in illis qui ſunt ex ſpeciali affectu ad ali
quas pſonas vel ad ordinem aliquē in
clinati. q2 moleſte ferunt ſi alijs ordini/
bus aliquid cōmodi prouenit aut ho/
noris. Et iſti frequenter extenuant bo/
num quod relucet in perſonis aliorum
ordinum ſiue in ꝯuerſatione ſiue in doc/
trina ſalutari. Quod exinde contingit

qꝛ timent ꝙ vtilitati ꝛ ſtatui aliorum de
pereat. ad quos magꝫ inclinant̄ ex affe/
ctatōe ſingulari. Remediū cōtra hoc ꝙ
hō cōem amorē habeat ad oēs bonos.
et diligenter fugiat amorē ſingularē ꝛ
ꝓuatum. ꝛ etiā oēm acceptatōem perſo
narū. ꝛ ꝑ ſuū amorē ad nullū ſe inclinet
niſi inquantū hoc ad eternā beatitudi/
nem dirigere ꝛ iuuare poterit. qꝛ ꝑ h̄ ex/
cludet oīe odiū qđ ſe occultare conſue/
uit ſub ſimulata ſpe ficte dilectōis frat̄/
ne. Tertio inuidia occultat ſe ſub ſpecie
falſi amoris ꝓtendētis ſalutē ꝓximi. qđ
apparet maxime in illis q̄ ſub ficta ſpe/
cie amoris humane ſalutꝫ alijs inuidēt
de bonis ſibi diuinitus ꝯceſſis aſſeren/
tes ꝙ hoc ideo faciūt qꝛ talia bona ſalu
ti eoꝝ nō expediāt. ꝛ tñ nō mouentur ex
amore ad hoc: ſꝫ plus ex fomite odij vel
rancoris. Et iſta inuidia ſic expellit̄. ꝙ
homo ſinceriter deſideret ꝙ q̄libet aliꝰ
poſſit vti bonis ſibi diuinitꝰ ꝯceſſis ad
laudē dei ꝛ ꝓ ſue ſalutis augmēto. ꝛ ſꝑ
ꝓſumere meliora de ꝓximo q̄ꝫ de ſeipo.

De ira

Tercio vidēdū eſt de tercio vi/
cio capitali qđ eſt ira. que ſꝫm
Augꝰ. nihil eſt niſi vlciſcēdi li
bido A. ¶ Ad deteſtatio/
nē vero ire ꝑmo valere pñt ꝟba ſacre ſcri
pture q̄ nobis diſſuadent illā. vñ Gen.
xlv. Dixit ioſeph fratribꝫ ſuis redeūtibꝫ
ad patrē ſuū. ne iraſcamini in via. Sic
ꝛ nos frēs ſumus in via ad patrē noſtꝝ
celeſtē ſingul' diebus dietā vnaꝫ facimꝰ
cū ſumus in grā. ergo nō debemus ira/
ſci. Vñ Eccl. vij. Neſis velox ad iraſcē
dum. vñ Jaco. i. Sit aūt oīs hō velox
ad audiēdum: tardꝰ ad loq̄ndum ꝛ tar
dus ad iram. Scđo pt valē ad deteſta
tōem huiꝰ vicij. ſ. ire ſi ōñdatur q̄ntū ira
diſpliceat deo. Primo qꝛ hoſpitiū eius
multū turbat Vñ ad Eph. iiij. Nolite
ꝯtriſtare ſpm̄ ſcm̄. Gregꝰ. Dum ira aīm
pulſat ſpūſcō ſuam hereditatē turbat̄.
imo quādoqꝫ patrē ꝛ filiū ꝛ ſpm̄ſcm̄ de
hoſpitio expellit. ꝛ diabolū introducit.
ſicut in pace factꝰ eſt locus dei: ſic in ira
dyaboli. Itē hīmaginē eius in templo
diſſipat: ꝛ diabolū loco eius ponit. Vñ
ſuꝑ illud Job. v. Virū iuſtuꝫ interfecit
iracūdia. dicit glo. Māſuetudo hima/
ginē dei in nobis ſeruat q̄ ſꝑ eſt tranq̄l/
la. ſꝫ ira diſſipat q̄ multis ꝟtutibꝫ ꝓuat.
Qꝫ aūt multū diſpliceat deo (cū hima
go eius in hoīe diſſipat̄) oſtendi poteſt
ꝑ hoc. dicit Augꝰ. ſuꝑ ps. In ciuitate
tua hīmagineꝫ ipſoꝝ ad nihilū rediges
Merito inq̄t hīmaginē ipoꝝ ad nihilū
rediget deus in celeſti ciuitate. qꝛ ipſi in
ſua terreſtri ciuitate hīmaginē eiꝰ ad ni/
hilū redigerūt. Et etiā ꝑ hoc ꝙ tātū pec
catū reputaret̄ ſi aliq̄s hīmaginē cruci/
fixi in eccīa diſſiparet ꝛ ydolū alicuiꝰ de
monis ꝓ ipſo poneret. Itē qꝛ nullū vi/
ciū magis ꝯtemnit deū q̄ꝫ ira. hoc viciū
apte ſe contra deū erigit. Vñ Job. xv.
Cucurrit aduerſus eū erecto collo. Hō
iratus ipm̄ deū cōtumelijs afficit: ꝛ niti
tur ſpuere in faciē eius. Inſuꝑ iracūdus
aufert deo dominiū ſuū. ꝛ diabolū facit
dñari ibi. ꝛ hoc fit dū vindictā ſibi vſur
pat quā deus ſibi ſoli retinuit. Deut.
xxxij. Mea eſt vltio ꝛ ego retribuā. Ter
tio valet ad deteſtatōem huiꝰ vicij ꝙ h̄
viciuꝫ valde placet diabolo. Primo qꝛ
valde potens eſt ad impugnatōem ho
minū ꝛ deſtructōeꝫ. qꝛ ꝑ iram multū do
minat̄ diabolus in hoīe. Nō eīm timet
hō iratus facere qđ diabolus ꝓcipit ei.
quantūcūqꝫ magnū peccatū ſit: nō ꝑcit
vxori: nō parcit filio. immo hō iracūdꝰ
deo ꝛ matri eius nō ꝑcit: ꝛ ſanctis in ce/
lo q̄n eos afficiat ꝯtumelijs. Itē placet
ira diabolo. qꝛ hoc pccō lucrat̄ diabolꝰ
plures hoīes. q̄ñ tota domū vel vnam
villā vel vnā patriā hō iracūdus ꝓuo/
cat ad iracūdiam. vñ Prouer. xix. Ira/
cūdus ꝓuocat rixas. q̄ aūt patiēs ē mi
tigat ſuſcitatas. Vñ iracundus poteſt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN